

Høringsnotat: Lovforslag om forskellige moderniseringer af rammerne for valg og lokaldemokrati m.v.

1. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Lovforslaget har været i høring i perioden fra den 30. juni 2023 til og med den 17. august 2023. Lovforslaget blev sendt til følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatsamfundet, Akademikerne, Ankestyrelsen, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF), Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Ældreråd, Datatilsynet, Det Centrale Handicapråd, Digitaliseringsstyrelsen, Erhvervsstyrelsen, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Forhandlingsfællesskabet, FSR – danske revisorer, Institut for Menneskerettigheder, KL, KOMBIT, Københavns Universitet (Institut for Statskundskab), Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Lederne, Lokallisterne i Danmark, Netværket af Ungdomsråd (NAU), Syddansk Universitet (Institut for Statskundskab), Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Transparency International Danmark, Ældre Sagen, Aalborg Universitet (Institut for Politik og Samfund), Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Institut for Statskundskab) og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

Supplerende høring om ændringer i adgangen til at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste

Efter høringen har ændrede dele af lovforslaget om navnlig valgfrihed for kommunalbestyrelser og regionsråd til at vælge erstatning for tabt arbejdsfortjeneste været i en supplerende høring i perioden fra den 23. august 2023 til og med den 6. september 2023. Den supplerende høring blev sendt til følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatsamfundet, Ankestyrelsen, Dansk Erhverv, Danske Regioner, Datatilsynet, Det Centrale Handicapråd, Erhvervsstyrelsen, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Finanssektorens Arbejdsgiverforening, FSR – danske revisorer, Institut for Menneskerettigheder, KL, Københavns Universitet (Institut for Statskundskab), Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Lederne, Lokallisterne i Danmark, Syddansk Universitet (Institut for Statskundskab), Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Transparency International Danmark, Aalborg Universitet (Institut for Politik og Samfund), Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Institut for Statskundskab) og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

2. Modtagne høringssvar

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i forbindelse med høringen fra den 30. juni til og med den 17. august 2023 modtaget svar fra Ankestyrelsen, Danske Regioner, Datatilsynet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, FSR – danske revisorer, Institut for Menneskerettigheder, KL, KOMBIT, Ældrerådet og Ældresagen.

Ankestyrelsen, Danske Regioner, Datatilsynet, FSR – danske revisorer, Institut for Menneskerettigheder, Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet, KL og KOMBIT har afgivet bemærkninger til lovforslaget.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Ældrerådet og Ældresagen har oplyst, at de ikke har bemærkninger til lovforslaget.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har derudover i forbindelse med den supplerende høring fra den 23. august til og med den 6. september 2023 om valgfrihed for kommunalbestyrelser og regionsråd til at vælge erstatning for tabt arbejdsfortjeneste modtaget svar fra KL, Danske Regioner, FSR – danske revisorer og Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet.

KL, Danske Regioner og FSR – danske revisorer har afgivet bemærkninger til denne del af lovforslaget.

Institut for Statskundskab ved Københavns Universitet har oplyst, at de ikke har bemærkninger til denne del af lovforslaget.

De væsentligste bemærkninger i de modtagne høringssvar gennemgås nedenfor. Indenrigs- og Sundhedsministeriets bemærkninger til høringssvarene er kursiveret.

3. Høringssvar om de foreslåede ændringer af valglovgivningen

---

Til lovforslagets pkt. 2.1.1 om bevarelse af valgret trods flytning kort før et kommunal- og regionalvalg
KL er grundlæggende enig i, at antallet af vælgere, der afskæres fra at stemme pga. flytning op til valgdagen, så vidt muligt og under hensyn til mulighederne for at administrere bør begrænses. KL bemærker, at bevarelse af valgretten til kommunalvalget i den kommune, man fraflytter, dog vil indebære, at man skal stemme i en kommune, som man ikke længere bor i, hvilket kan være svært for en vælger at forstå. KL foreslår, at vejledningen, der følger efter vedtagelse af lovforslaget, derfor bør beskrive de praktiske aspekter for både borgerne og kommunerne i situationen, såfremt lovforslaget vedtages.

KOMBIT bemærker i sit høringssvar, at VALG-løsningen anvender det vælgerudtræk over stemmeberettigede vælgere, der leveres af CPR-kontoret, fra den første valgaktivitet påbegyndes til 7. dagen før valget. Med lovforslaget vil VALG-løsningen kunne understøtte en automatiseret vedligeholdelse af valglisten helt indtil valgdagen, hvis vælgerudtrækket efter 7.-dagen før valget afspejler, at vælgere, der er flyttet efter 7. dagen, bevarer valgretten i fraflytningskommunen til både kommunalvalg og regionalvalg.

KOMBIT foreslår i sit høringssvar, at det præciseres i lovforslaget, om vælgere, der melder flytning fra udlandet, optages i vælgerudtrækket løbende eller først på 7.-dagen i forhold til, hvorvidt der kan opstå en situation, hvor vælgeren får tilsendt to valgkort, og hvor det dermed skal fremgå på det senest udsendte valgkort, at det erstatter det tidligere fremsendte. Det bør endvidere præciseres, i hvilken kommune vælgere, der tilflytter fra udlandet, optages på valglisten.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet er enig med KL i, at der forestår en opgave i at vejlede borgere og kommuner om de praktiske aspekter af lovændringen. Ministeriet vil være opmærksomt på at sikre kommunikation herom via relevante kanaler, herunder i ministeriets vejledning om afholdelse af kommunale og regionale valg og på ministeriets valghjemmeside.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i anledning af høringssvaret fra KOMBIT justeret lovteksten i lovforslagets § 3, nr. 6, således at vælgere, der bor i udlandet 15 dage før valget, og som senere end mandagen 15 dage før valgdagen flytter til en kommune i Danmark og herefter senest 7 dage før valgdagen flytter til en anden kommune og senest denne dag anmelder flytningen til tilflytningskommunen, vil blive optaget på valglisten under den nye bopæl i den seneste tilflytningskommune. Denne situation vil med lovforslaget være omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 8, stk. 4, i kommunal- og regionalvalgloven.

Videre er det tydeliggjort, at vælgere, der bor i en kommune i Danmark 15 dage før valgdagen og derfor optages på valglisten i den pågældende kommune, og som herefter flytter til udlandet med den konsekvens, at de slettes af valglisten i den pågældende kommune, og derefter flytter tilbage til Danmark senest tirsdagen 7 dage før valgdagen, vil blive optaget på valglisten i tilflytningskommunen. Denne situation vil med lovforslaget være omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 8, stk. 5, i kommunal- og regionalvalgloven.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har vurderet, at det er tilstrækkeligt beskrevet i lovforslaget, at vælgere, der flytter fra udlandet til en kommune i Danmark, optages på valglisten i tilflytningskommunen.

For så vidt angår KOMBITs bemærkninger om den tekniske understøttelse af den foreslåede ændring, er Indenrigs- og Sundhedsministeriet, herunder ministeriets CPR-kontor, i løbende dialog med KOMBIT om den mest hensigtsmæssige arbejdsgang og systemunderstøttelse. Bemærkningerne har ikke på dette punkt givet ministeriet anledning til at foretage ændringer i lovforslaget.

Til lovforslagets pkt. 2.1.2 om ændring af kravet til stillerunderskrifter ved regionalvalg

Danske Regioner bifalder forslaget om en trappemodel, således at der kan tages højde for forskellen i vælgertallet mellem regionerne, og finder det positivt, at regionernes tidligere forslag til antallet af stillere i de enkelte regioner er taget til efterretning.

Danske Regioner bemærker, at dette imidlertid ikke gør sig gældende for Region Hovedstaden, hvor der efter udkastet til lovforslag fremover vil kræves minimum 200 stillerunderskrifter mod 50 i dag. I forbindelse med Indenrigs- og Sundhedsministeriets forespørgsel herom den 24. marts 2023 tilkendegav Region Hovedstaden ved brev af 20. april 2023 til ministeriet, at minimumskravet til antallet af stillerunderskrifter i Region Hovedstaden burde forhøjes til 400 stillere. Det begrundes med, at Københavns Kommune på baggrund af 521.387 stemmeberettigede borgere (2021) har et minimumsstillerkrav på 150. Samme beregningsmodel fører til, at Region Hovedstaden med 1.476.172 stemmeberettigede borgere (2021) burde have et minimumsstillerkrav på 423. Hertil kommer, at det i lovforslaget foreslåede stillerkrav på minimum 200 i Region Hovedstaden ikke i tilstrækkeligt omfang vil løse udfordringen med den uoverskueligt lange stemmeseddel og det heraf følgende stemmespild. Således var der 31 lister ved seneste regionsrådsvalg i 2021, hvoraf kun otte lister fik stemmer nok til at blive repræsenteret i regionsrådet. På den baggrund finder Danske Regioner, at minimumsantallet af stillerunderskrifter for Region Hovedstadens vedkommende burde forhøjes til 400.

Danske Regioner peger i samme forbindelse på, at der er et ønske fra flere regioner om et digitaliseret system for stillerunderskrifter og kandidatmeldelse. Danske Regioner bemærker, at digital underskrift dels vil gøre det langt mere sikkert for den enkelte stiller eller kandidat, dels vil gøre administrationen med kandidatmeldelse væsentligt lettere og mindske risikoen for fejl.

Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet anfører i sit hørings svar, at forslaget om ændring af mindsteantallet af stillerunderskrifter på kandidatlistor i tre af regionerne forekommer velbegrundet, men at udformningen forekommer sprogligt uheldig, når der er undtagelser i hele tre af de fem regioner. Instituttet foreslår en mere ligefrem formulering af bestemmelsen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan for så vidt angår Danske Regioners forslag om, at mindsteantallet af stillere til regionsrådsvalg i Region Hovedstaden hæves yderligere fra de foreslåede 200 til 400, indledningsvis bemærke, at en kandidatliste til regionsrådsvalg efter de gældende regler skal være underskrevet af mindst 50 vælgere i regionen som stillere, jf. kommunal- og regionalvalglovens § 19, stk. 3 (lovbekendtgørelse nr. 295 af 7. marts 2022). Dette krav gælder for alle fem regioner.

Med lovforslaget foreslår Indenrigs- og Sundhedsministeriet, at mindsteantallet af stillere til regionsrådsvalg fastsættes efter en trappemodel på grundlag af regionernes vælgertal ved regionsrådsvalget i 2021. For så vidt angår Region Hovedstaden foreslås stillerkravet forhøjet fra 50 stillerunderskrifter til 200 stillerunderskrifter. Dette indebærer en firedobling af det nugældende krav.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har den 24. marts 2023 foretaget en høring af Danske Regioner og samtlige regioner med henblik på at kunne tage regionernes ønsker i betragtning i forbindelse med fastsættelsen af mindsteantallet i de fem regioner, idet de gældende regler ikke tager højde for den betydelige forskel i vælgertallet mellem regionerne.

I forbindelse med fastsættelsen af mindsteantallet har ministeriet bl.a. inddraget hensynet til, at vælgeren vil få lettere ved at overskue og vurdere de enkelte kandidatlisters politiske mål m.v., idet en forhøjelse af stillerkravet må antages at ville føre til færre opstillede kandidatlistes. Det er videre ministeriets vurdering, at andelen af partier, der har et bredere funderet afsæt i befolkningen, vil blive større i forhold til det samlede antal partier, der stiller op, og at andelen af kandidatlistes, der fremstår meget useriøse, vil blive mindre. Regionsrådsvalget vil på den måde generelt få større legitimitet.

Heroverfor står hensynet til, at en forhøjelse af stillerkravet på den anden side kan medføre, at det bliver sværere for kandidatlistes, der ikke blev indvalgt i regionsrådet ved seneste valg eller ikke længere er repræsenteret i regionsrådet, at stille op og blive valgt ind i regionsrådet.

På den baggrund har Indenrigs- og Sundhedsministeriet foreslået alene at hæve stillerkravet fra 50 til 200 stillerunderskrifter i Region Hovedstaden. Ministeriet vurderer, at en ottedobling af stillerkravet som foreslået af Danske Regioner vil være en uproportional stramning af kravet. Danske Regioners høringssvar giver på den baggrund ikke ministeriet anledning til ændringer i lovforslaget.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan for så vidt angår Danske Regioners bemærkning om, at der er et ønske fra flere regioner om et digitaliseret system for stillerunderskrifter og kandidatanmeldelse, bemærke, at ministeriet er bekendt med, at en digital selvbetjeningsløsning til brug for kandidatanmeldelse til kommunal- og regionalvalg indgår i KOMBIT's overvejelser i forbindelse med deres arbejde med et nyt digitalt valgadministrationssystem. En stillingtagen hertil forudsætter bl.a. både mere generelle overvejelser om cybersikkerhed på valgområdet og mere konkrete overvejelser om, hvorvidt omkostningen ved en sådan funktionalitet står mål med udbyttet, samt behovet for lovændring, inden funktionaliteten i givet fald kan udvikles og implementeres. Indenrigs- og Sundhedsministeriet er løbende i dialog med KOMBIT herom.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har på baggrund af høringssvaret fra Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet justeret lovteksten i lovforslagets § 3, nr. 13, i overensstemmelse med instituttets forslag om en mere ligefrem formulering. Med lovforslagets § 3, nr. 13, foreslås kommunal- og regionalvalglovens § 19, stk. 3, 1. og 2. pkt., herefter at lyde således: »En kandidatliste til regionsrådsvalg skal i Region Nordjylland og Region Sjælland være underskrevet af mindst 50 vælgere i regionen som stillere. Til regionsrådsvalg i Region Syddanmark er mindsteantallet af stillere 100, i Region Midtjylland 150 og i Region Hovedstaden 200.«. Der er alene tale om en ændring af sproglig karakter.

Til lovforslagets pkt. 2.1.3 om afskaffelse af listeforbund ved kommunal- og regionalvalg og pkt. 2.1.4 om afskaffelse af ens listebetegnelser og bogstavbetegnelser ved kommunal- og regionalvalg

Danske Regioner støtter forslaget, navnlig henset til at ordningen ikke længere anvendes i praksis i forbindelse med valg til regionerne. Tilsvarende støtter Danske Regioner forslaget om afskaffelse af ens listebetegnelser og bogstavbetegnelser ved regionale valg, idet ordningen ikke længere benyttes i regionerne og dermed ingen praktisk betydning har.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Til lovforslagets pkt. 2.1.5 om længere brevstemmeperiode, når folketingsvalg udskrives med langt varsel
KL skriver i sit høringssvar, at der ikke ses tungtvejende grunde til ikke at give kommunerne 1 til 2 dage til at forberede brevstemmeafgivningen. Herunder påpeger KL, at kommunerne skal klargøre brevstemmemateriale, sætte stemmebokse op, instruere medarbejdere og klargøre systemer.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet bemærker hertil, at kommunerne allerede i dag i tilfælde af en valgudskrivelse med kort varsel skal være klar til at tage imod brevstemmer straks efter valgudskrivelsen mindst

ét sted i kommunen. Høringsvaret har på den baggrund ikke givet ministeriet anledning til at foretage ændringer i lovforslaget.

Til lovforslagets pkt. 2.1.7 om mulighed for at ansatte i kommuner og på institutioner kan tage imod brevstemmer i vælgerens eget hjem, i visse boliger og boformer m.v.

KL skriver i sit høringssvar, at den foreslåede ordning giver en noget større fleksibilitet i kommunen og til evt. at kunne tilbyde borgerne flere muligheder for at kunne brevstemme. KL skriver endvidere, at det også giver en større sikkerhed i forhold til overholdelse af de formelle forhold omkring brevstemmeafgivningen med underskrift, stempel osv., idet kommunerne kan anvende rutineret kommunalt personale, der har prøvet det før, i modsætning til tilfornede vælgere, som oftest ikke er bekendt med proceduren. KL skriver i forlængelse heraf, at det er uklart, hvad følgende bemærkning i lovforslaget indebærer: "De tilfornede vælgere er dog centrale i det danske valgsystem og for den folkelige kontrol med valget. Det skal derfor tilstræbes, at tilfornede vælgere fortsat udpeges som brevstemmemodtagere."

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet ændrer den foreslåede ordning, så reglerne i højere grad sikrer borgernes selvbestemmelsesret og giver dem mulighed for at blive fritaget for at skulle afgive deres brevstemme til ansatte på den institution, hvor de bor. Institutet begrundet bl.a. denne anbefaling med, at nogle borgere formentlig helst vil være fri for at skulle give deres personlige stemme til en ansat på deres institution, de ser dagligt, og som de i nogle tilfælde er afhængige af i forhold til at modtage hjælp og omsorg. Institut for Menneskerettigheder gør desuden opmærksom på, at det bl.a. kan være en barriere for tilgængeligheden, at de personer, der modtager vælgerens stemmer, mangler viden om reglerne om hjælp til valghandlingen og brug af hjælpemidler.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har noteret sig, at KL er positiv over for den foreslåede ordning, og at KL fremhæver, at den foreslåede mulighed for at lade kommunens personale forestå brevstemmeafgivningen vil føre til, at flere brevstemmer vil overholde procedurereglerne og dermed kunne indgå i valget. Indenrigs- og Sundhedsministeriet bemærker i den forbindelse, at også Institut for Menneskerettigheder påpeger, at det kan være en barriere for tilgængeligheden ved valg, at brevstemmemodtagere mangler viden om valghandlingen og brug af hjælpemidler. Ministeriet er enig med KL og Institut for Menneskerettigheder i, at det er vigtigt, at brevstemmer generelt modtages af brevstemmemodtagere, der har de faglige forudsætninger for at overholde procedurereglerne og yde hjælp til stemmeafgivningen m.v., så brevstemmerne i sidste ende bliver gyldige og kan tælles med, hvilket også er baggrunden for den foreslåede løsning. Ministeriet kan tilføje, at den af KL fremhævede bemærkning (om at kommunerne fortsat skal tilstræbe at udpege tilfornede vælgere som brevstemmemodtagere) indebærer, at kommunerne fortsat bør udpege tilfornede vælgere som brevstemmemodtagere, i de tilfælde hvor det er muligt og hensigtsmæssigt, da tilfornede vælgere generelt bidrager til den folkelige kontrol med valget.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet noterer sig desuden Institut for Menneskerettigheders bekymring for, at borgere med den foreslåede ordning vil være nødsaget til at afgive deres brevstemme til personer, der modtager hjælp og omsorg fra. Indenrigs- og Sundhedsministeriet er enig med Institut for Menneskerettigheder i, at det er vigtigt, at vælgerne ikke står i et personligt afhængighedsforhold til de personer, der skal modtage vælgerens brevstemme. Dette gælder allerede i dag, f.eks. ved brevstemmeafgivning i vælgerens eget hjem, hvor personer, der yder personlig og praktisk hjælp m.v. i hjemmet samt hjemmesygeplejersker eller andre aktivt udøvende i hjemmesygeplejerskeordningen, ikke kan udpeges som stemmemodtagere ved en boform eller bolig, hvor de gør tjeneste. Tilsvarende gælder for plejehjem og i beskyttede boliger, i almene pleje- og ældreboliger og på kvindekrisecentre. Dette ændres ikke med lovforslaget. Det fremgår derfor også af lovforslaget, at de nærmere regler for udpegelsen af brevstemmemodtagere fortsat vil skulle fastsættes ved bekendtgørelse, bl.a. med henblik på at kunne varetage dette hensyn.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet vil dog med lovforslaget gerne sikre, at brevstemmeafgivningen i visse situationer – efter omstændighederne og efter en konkret afvejning – kan forestås af personale fra institutionen. Baggrunden for denne ændring er, at der i dag skal være en tilfornet vælger til at tage imod en brevstemme på f.eks. Kofødsminde, der er en specialinstitution for bl.a. voksne udviklingshæmmede, der har fået en dom, eller som er idømt en foranstaltning i et sikret miljø. Det er efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse ikke hensigtsmæssigt at lade brevstemmeafgivningen forestås af tilfornede væl-

gere i sådanne boformer, da de tilforordnede vælgere i praksis er frivillige vælgere uden særlige forudsætninger for at omgås f.eks. personer, der er dømt for alvorlig personfarlig kriminalitet. Her bør derfor også brevstemmemodtagernes sikkerhed, deres pædagogiske og valgtekniske forudsætninger for at forestå brevstemmeafgivningen m.v. indgå i overvejelserne om, hvordan brevstemmeafgivningen bør tilrettelægges. Det er denne konkrete hensynsafvejning, som den foreslåede ordning vil give mulighed for.

Bemærkningerne har derfor ikke givet ministeriet anledning til at foretage ændringer i lovforslaget.

Til lovforslagets pkt. 2.1.9 om mulighed for bedre forsendelse af brevstemmer mellem kommunerne

KOMBIT skriver i sit høringssvar, at det bør præciseres i lovforslaget, om ændringen, der fjerner kravet om, at en brevstemme *straks* skal videresendes til vælgerens bopælskommune, påvirker udformningen og udfyldelsen af brevstemmeprotokollen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet er i løbende dialog med KOMBIT om den mest hensigtsmæssige arbejdsgang og systemunderstøttelse i det kommende valgadministrationssystem, som KOMBIT er ved at udvikle på vegne af kommunerne. Bemærkningen har derfor ikke givet ministeriet anledning til at foretage ændringer i lovforslaget.

Til lovforslagets pkt. 2.1.10 om nye fortegnelser over opstillede kandidater til brug for udformningen af stemmesedlerne ved folketingsvalg

Indenrigs- og Sundhedsministeriet foreslår at afskaffe fortegnelsen over den prioriterede opstilling i folketingsvalglovens § 42, stk. 1, 2. pkt. Bestemmelsen i § 42, stk. 1, gøres samtidig mere smidig, således at der fremadrettet ikke stilles krav om, at der skal udarbejdes en specifik fortegnelse. Ministeriet vil på denne baggrund ved fremtidige folketingsvalg kunne give Ankestyrelsen besked om, at der som noget nyt skal udarbejdes en fortegnelse for hver opstillingskreds, der indeholder samtlige partier og kandidater i den rækkefølge, de skal stå på stemmesedlen. Derudover foreslås det i § 42, stk. 2, at præcisere, at Ankestyrelsen snarest muligt efter udarbejdelsen af fortegnelserne skal sende disse til valgbestyrelsen i vedkommende opstillingskreds.

KOMBIT anfører, at kommunerne i VALG-løsningen [kommunernes kommende valgadministrationssystem; ministeriets tilføjelse] får direkte adgang til stemmeseddelindholdet, hvilket svarer til den i lovforslaget foreslåede nye fortegnelse. Derudover får kommunerne direkte adgang til kandidatfortegnelse B [fortegnelsen, der anvendes ved brevstemmeafgivning; ministeriets tilføjelse]. KOMBIT vurderer på denne baggrund, at fremsendelsen af kandidatfortegnelser til kommunerne via e-mail, der tidligere har fejlet, kan undværes. KOMBIT anfører, at det bør overvejes, om det fortsat skal fremgå, at Ankestyrelsen skal udarbejde og fremsende fortegnelserne, eller om det i stedet kan fremgå, at Ankestyrelsen stiller data til rådighed om kandidatmeldelserne, der sikrer, at kommunerne kan danne kandidatfortegnelser og stemmeseddelindhold på dette grundlag. KOMBIT anfører videre, at det fremgår af lovforslaget, at kandidater og opstillingsform ikke må offentliggøres, før Ankestyrelsen har fremsendt fortegnelserne til myndigheder og valgbestyrelser. KOMBIT beder på denne baggrund Indenrigs- og Sundhedsministeriet vurdere, om frigivelsen af oplysningerne kan sidestilles med fremsendelsen af fortegnelserne.

Ankestyrelsen bemærker i sit høringssvar, at den foreslåede ændring af folketingsvalglovens § 42 vil kræve systemunderstøttelse både i det nuværende valglistesystem og i den nye VALG-løsning [kommunernes kommende valgadministrationssystem; ministeriets tilføjelse]. Ankestyrelsen oplyser, at kommunerne i den nye VALG-løsning selv vil kunne danne et pdf-dokument med stemmeseddelindholdet bestående af de kandidater, der stiller op i deres opstillingskreds/e, i den rækkefølge, de skal fremgå på stemmesedlen. Stemmeseddelindholdet er tilgængeligt for kommunerne, så snart Ankestyrelsen har frigivet registreringerne af de godkendte kandidat- og partimeddelelser. Hvis Indenrigs- og Sundhedsministeriet stiller krav om et bestemt format for fortegnelsen, der adskiller sig fra stemmeseddelindholdet, eller hvis Ankestyrelsen fortsat skal fremsende en fortegnelse via e-mail til ministeriet og kommunerne, kræver dette ifølge Ankestyrelsen, at der foretages rettelser i VALG-løsningen, så kommuner og Ankestyrelsen kan tilgå fortegnelsen.

Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet skriver i sit høringssvar, at ændringen forekommer velmotiveret og hensigtsmæssig. Instituttet anfører, at det kan overvejes at indsætte ”jf. stk. 3” efter den

ændrede § 1 [rettelig stk. 1; ministeriets tilføjelse], hvilket vil tydeliggøre koblingen mellem Ankestyrelsens opgaver og ministeriets meddelelser herom.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har på baggrund af høringssvaret fra KOMBIT tilføjet og præciseret i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 6, at kravet om, at fortegnelserne skal sendes til valgbestyrelsen, også vil blive anset som opfyldt, hvis fortegnelserne elektronisk stilles til rådighed for valgbestyrelsen, f.eks. gennem et valgadministrationssystem, som både Ankestyrelsen og kommunerne har adgang til. Det vil således ikke være et krav, at fortegnelserne fremsendes via e-mail til kommunerne. Ministeriet bemærker imidlertid, at Ankestyrelsen fortsat skal udarbejde de fortegnelser, som ministeriet forud for hvert folketingsvalg giver besked om, jf. folketingsvalglovens § 42, stk. 3. I den forbindelse giver ministeriet også Ankestyrelsen besked om, hvilke andre myndigheder end valgbestyrelserne der skal have tilsendt fortegnelserne. Det vil således ikke være tilstrækkeligt, at Ankestyrelsen stiller data til rådighed om kandidatansøgningerne for kommunerne, således at kommunerne selv kan danne fortegnelserne, idet også andre myndigheder skal kunne anvende fortegnelserne i forbindelse med brevstemmeafgivning. Dette tager den foreslåede bestemmelse højde for.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet bemærker desuden, at det af kommunerne og Ankestyrelsen anvendte valgadministrationssystem skal understøtte gældende lovgivning. Det nuværende valgadministrationssystem skal dermed tilpasses, således at systemet ved lovændringens ikrafttræden understøtter denne.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har på grundlag af lovtekniske overvejelser valgt ikke at foretage den af Aarhus Universitet foreslåede indsættelse i § 42, stk. 1.

Bemærkningerne giver ikke i øvrigt anledning til ændringer i lovforslaget.

Til lovforslagets pkt. 2.1.11 om afskaffelse af numre på stemmesedlerne ved partilisteopstilling til kommunal- og regionalvalg

Danske Regioner støtter forslaget om afskaffelse af numre på stemmesedlen ved partilisteopstilling til kommunal- og regionalvalg. Danske Regioner henviser til ministeriets begrundelse, herunder navnlig hensynet til at mindske antallet af fejlkilder ved udformning af stemmesedlen og til at gøre denne mere overskuelig for vælgerne. Danske Regioner oplyser videre, at en enkelt region imidlertid ønsker at bibeholde numre på stemmesedlen af hensyn til vælgernes mulighed for at se, hvilken opstillingsform det enkelte parti benytter.

Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet skriver i sit høringssvar, at begrundelserne for ændringen er yderst vage og på ingen måde overbevisende. Instituttet anfører, at information om, at en bestemt kandidatliste opstiller på partiliste, ikke kan betegnes som overflødig information, da lavere rangerende kandidater på en partiliste har endnu mindre chance for at blive valgt end højere rangerende. At en kandidatliste stiller op på partiliste, er derfor under alle omstændigheder en væsentlig information til vælgere, som ikke bør droppes. At sige som ministeriet, at denne oplysning ikke er en hjælp for vælgere, er instituttet absolut ikke enig i. Instituttet anfører videre, at det tværtimod sender et klart signal til vælgere om, at noget er markant anderledes end på de andre kandidatlistes, og den oplysning bør vælgere ikke forholdes ud fra et ønske om at simplificere stemmesedlerne. Instituttet nævner som et eksempel, at man kan tænke på en vælger, der foretrækker Enhedslisten over SF med en meget tynd margin, men for hvem det er vigtigt at få valgt en kandidat med en bestemt etnisk baggrund eller et bestemt køn. Såfremt en sådan kandidat er placeret lavt på Enhedslistens partiliste i den pågældende kommune/region, vil det for vælgeren være af central betydning at blive gjort opmærksom på denne placering, som kunne gøre en stemme på en tilsvarende kandidat på SF's sideordnede liste mere oplagt for vælgeren. I denne situation er vælgeren således ikke – og i modsætning til, hvad ministeriet lægger til grund i sin argumentation – motiveret af at stemme på en bestemt person, men på en kandidat med nogle bestemte karakteristika.

Endelig anfører instituttet, at hvis man alligevel ønsker at fjerne denne nummerering af kandidaterne, kunne et alternativ være at indsætte en note nederst på stemmesedlen med oplysning om de forskellige partiers opstillingsform. En sådan note ville med fordel kunne suppleres af en anden note, der gav oplysning om de indgåede valgforbund. En sådan note ville heller ikke kunne opfattes som uvæsentlig eller unødigt "støj" på stemmesedlen.

Det er Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at oplysninger om opstillingsform og valgforbund kan være relevante for vælgerne, og at disse oplysninger dermed også skal være tilgængelige for vælgerne. Det er imidlertid ministeriets opfattelse, at samtlige oplysninger, der kan være relevante ved en valghandling, ikke nødvendigvis skal fremgå af stemmesedlen. Ministeriet kan i den forbindelse oplyse, at folketingsvalget den 1. november 2022 blev overværet af valgobservatører fra ODIHR (Office for Democratic Institutions and Human Rights), der er en valgobservationsorganisation under OSCE (Organization for Security and Co-operation in Europe). ODIHR offentliggjorde den 13. april 2023 sin valgobservationsrapport, der bl.a. indeholder en anbefaling vedrørende stemmesedlen til folketingsvalg. Anbefalingen går på, at Danmark kan overveje at sikre ensartethed i præsentationen af kandidaterne på stemmesedlen. Såfremt stemmesedlen ikke ændres, bør Danmark overveje yderligere uddannelse af vælgerne om stemmesedlens opbygning, herunder de forskellige fremstillinger af partierne. Ministeriet finder anbefalingen fra ODIHR hensigtsmæssig og anser den også for relevant ved stemmesedlen til kommunal- og regionalvalg.

Det bemærkes, at oplysninger om kandidatlisternes opstillingsformer vil være tilgængelige hos kommunen, regionen og det pågældende parti. Derudover vil fortegnelserne over opstillede kandidatlistor og kandidater, der anvendes ved brevstemmeafgivningen, fortsat indeholde oplysning om kandidatlistor, der er opstillet med partiliste.

Hvad angår Aarhus Universitets forslag om noter med oplysninger om opstillingsform og valgforbund på stemmesedlerne, skal Indenrigs- og Sundhedsministeriet bemærke, at stemmesedlerne ved kommunal- og regionalvalg mange steder allerede er meget omfattende og uoverskuelige. Ved regionsrådsvalget den 16. november 2021 var kandidaterne anført i henholdsvis 3, 4 og 5 kolonner, og stemmesedlerne indeholdt mellem 16 og 31 kandidatlistor. Ved kommunalvalget den 16. november 2021 var stemmesedlerne desuden i lidt over halvdelen af kommunerne i 2 eller flere kolonner. Det er på denne baggrund ministeriets opfattelse, at det vil være meget uhensigtsmæssigt at tilføje yderligere oplysninger i form af noter på stemmesedlerne. Oplysning om indgåede valgforbund fremgår desuden af opslag i stemmelokalet, jf. den kommunale og regionale valglovs § 51, stk. 3.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Til lovforslagets pkt. 2.1.13 om afskaffelse af pligten til at indrykke valgkortannoncer i dagbladene

Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet anfører, at instituttet forstår ministeriets argumentation om, at effekten af denne annoncering ikke længere står mål med udgiften, og anerkender ministeriets vurdering om, at langt de fleste vælgere allerede er bekendt med indholdet i de pågældende annoncer. Institutet er alligevel af den opfattelse, at der reelt vil være tale om afskaffelse af annoncering ved kommende valg, da meget få vælgere (specielt blandt vælgere med beskeden politisk interesse) kan forventes at orientere sig på diverse officielle hjemmesider.

Danske Regioner anfører, at det fremgår af udkastet til lovforslaget, at effekten af annonceringen ikke længere står mål med udgiften herved. Der lægges i den forbindelse blandt andet vægt på, at det er de færreste vælgere, der i dag vil tilegne sig viden om afholdelse af valg igennem en annoncering i et dagblad eller en lokalavis, ligesom informationen kan bekendtgøres på andre måder, der ikke indebærer en lige så høj udgift. En enkelt region har hertil bemærket, at tilsvarende argumenter kan tale for en forenkling af reglerne i lov om kommunale og regionale valg § 22, der på samme vis forpligter regionerne til annoncering af oplysninger om afholdelse af valg og betingelser for valgret og valgbarhed.

Det er fortsat Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at vælgerne i praksis tilegner sig viden om datoen for valg m.v. gennem andre kanaler end ministeriets og kommunernes annoncer i trykte dagblade, og at effekten af valgkortannoncer derfor ikke står mål med udgifterne hertil.

Hvad angår en regions forslag om også at forenkle annonceringspligten efter kommunal- og regionalvalglovens § 22, bemærker Indenrigs- og Sundhedsministeriet, at bestemmelsen til dels udmønter artikel 11 i Rådets direktiv 94/80/EF af 19. december 1994 om fastsættelse af de nærmere regler for valgret og valgbarhed ved kommunale valg for unionsborgere, der har bopæl i en medlemsstat, hvor de ikke er statsbor-

gere. Efter denne bestemmelse i direktivet skal bopælslandet i tilstrækkelig god tid underrette de EU-borgere, der har valget og valgbarhed, om de betingelser og bestemmelser, der gælder for udøvelse af valget og valgbarhed i landet. En eventuel afskaffelse af kommunernes og regionernes annonceringspligt efter kommunal- og regionalvalglovens § 22 vil derfor rejse spørgsmål om opfyldelse af denne EU-retlige forpligtelse på anden vis.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Til lovforslagets pkt. 2.1.15 om bemyndigelse til at danske myndigheder kan bistå ved afholdelse af andre landes valg i Danmark

KL skriver i sit høringssvar, at kommunerne overordnet er positive over for at bistå med at sikre en sikker valgafholdelse for f.eks. ukrainere i Danmark, idet det dog på det foreliggende grundlag er åbent, hvad bemyndigelsen indebærer. Kommunerne vil derfor gerne inddrages i forhold til rammerne for udførelsen af opgaven.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet noterer sig, at kommunerne er positive over for at bistå med, at ukrainske vælgere i Danmark kan stemme til et fremtidigt valg i Ukraine, og ministeriet er enig i, at kommunerne bør inddrages for at tilrettelægge den opgave på den mest hensigtsmæssige måde.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i øvrigt fundet anledning til at præcisere den foreslåede bestemmelse, således at det foreslås, at indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om danske myndigheds bistand til afholdelse af Ukraines valg og folkeafstemninger i Danmark. Det foreslås således, at bemyndigelsen ikke skal omfatte "andre landes" valg og folkeafstemninger, men alene Ukraines valg og folkeafstemninger. Baggrunden herfor er at undgå et uforholdsmæssigt bredt anvendelsesområde for bestemmelsen, som på nuværende tidspunkt alene vurderes relevant i forhold til Ukraine.

Til lovforslagets pkt. 2.1.16 om ophævelse af den midlertidige lov om herboende briters valgret og valgbarhed

KOMBIT skriver i sit høringssvar, at det bør præciseres i lovforslaget, at de briter, som mister valgetten til Europa-Parlamentsvalg, ikke vil fremgå af valgudtrækket, der leveres af CPR-kontoret.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan henvise til bemærkningerne i lovforslagets pkt. 3 om økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige, hvori det er beskrevet, at fratagelsen af valgetten vil nødvendiggøre en ændring af CPR-systemet, da valglisterne udarbejdes på grundlag af oplysninger i CPR. Omkostningerne til ændringen vil blive afholdt inden for Indenrigs- og Sundhedsministeriets ramme. Ministeriet vurderer på det grundlag, at der ikke er behov for yderligere præcisering i lovforslaget.

Til lovforslagets § 1, nr. 8, om åbningstid for valgstedet på Christiansø

Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet anfører, at forslaget i sig selv forekommer uproblematisk, men da Christiansø ikke har en kommunalbestyrelse, virker det ikke hensigtsmæssigt at overlade beslutningen om åbningstid til kommunalbestyrelsen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har på baggrund af Aarhus Universitets bemærkninger justeret lovforslagets § 1, nr. 8, således at det foreslås, at kommunalbestyrelsen i Bornholms Regionskommune kan træffe afgørelse om, at afstemningen på Christiansø først begynder kl. 9, uanset om afstemningen finder sted på en arbejdsdag. I praksis varetages en række opgaver i forbindelse med afvikling af valg på Christiansø af Bornholms Regionskommune, f.eks. fremstilling og levering af stemmesedler. På denne baggrund vurderes det hensigtsmæssigt at henlægge kompetencen til at træffe afgørelse om ændring af åbningstiden for valgstedet på Christiansø til kommunalbestyrelsen i Bornholms Regionskommune.

Andre bemærkninger til ændringerne af valglovgivningen

Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet foreslår i sit høringssvar, at folketingsvalglovens regler om beregningen af tillægsmandater ændres, så definitionen af den såkaldte valgkvotient defineres mere præcist.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet bemærker, at den rejste problemstilling ligger helt uden for indholdet af udkastet til dette lovforslag, og ministeriet vurderer derfor ikke, at et så grundlæggende og komplekst spørgsmål om valgets opgørelse – på nuværende tidspunkt og efter den eksterne høring – kan indgå i dette lovforslag.

Aarhus Universitets bemærkninger giver derfor ikke anledning til ændringer i lovforslaget. Ministeriet har imidlertid noteret sig Aarhus Universitets bemærkninger og vil undersøge, om de evt. giver anledning til fremtidige præciseringer i lovgivningen, i valgopgørelserne e.l.

Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet skriver i sit høringssvar, at ønsket om at ensrette stemmesedlerne til kommunal- og regionalvalg må formodes også at kunne føre til et forslag om på stemmesedlen til folketingsvalg at fjerne sondringen mellem partier, der stiller op på partiliste, og partier, der er sideordnet opstillet. Instituttet anfører, at sondringen kan identificeres ved at se på, om kandidaterne anføres med almindelig eller halvfed skrift. Instituttet anfører, at ændringen vil være yderst uheldig, hvorfor instituttet tillader sig at gå ud fra, at en sådan ændring ikke gennemføres, og i givet fald ikke uden en forudgående høring af de politiske partier og andre interesserede.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet bemærker, at det anførte ligger uden for indholdet af dette lovforslag. Det kan oplyses, at ministeriet har planer om at ændre stemmesedlerne til folketingsvalg, således at alle kandidater uanset opstillingsform anføres med almindelig skrift. Ændringen er bl.a. begrundet i hensynet til at minimere fejlkilder ved udarbejdelse af stemmesedler og hensynet til at gøre stemmesedlen mere overskuelig for vælgeren. Der henvises i øvrigt til det ovenfor anførte om pkt. 2.1.11 i lovforslaget. Folketinget vil blive inddraget i forbindelse med ændringen.

4. Høringssvar om de foreslåede ændringer af reglerne om kommunernes og regionernes styrelse

---

Til lovforslagets pkt. 2.2.1. om adgang til virtuelle ekstraordinære møder i kommunalbestyrelser og regionsråd

Det foreslås, jf. lovforslagets § 4, nr. 3, at borgmesteren/regionsrådsformanden i særlige tilfælde kan bestemme, at et ekstraordinært møde i kommunalbestyrelse eller regionsråd afholdes som video- eller telefonmøde. Modsætter mindst en tredjedel af medlemmer sig dette, skal mødet dog afholdes som fysisk møde. Der skal ske offentlig transmission af åbne video- og telefonmøder, eller en optagelse heraf skal offentliggøres snarest efter mødet. Oplysning om, at et ekstraordinært møde afholdes som video- eller telefonmøde, og tidspunktet for mødets afholdelse skal så vidt muligt offentliggøres.

Danske Regioner skriver i sit høringssvar bl.a., at der med udkastet er fundet en god balance mellem på den ene side behovet for at kunne mødes og drøfte sager af hastende karakter og på den anden side borgernes behov for åbenhed og mulighed for at føre en demokratisk kontrol med beslutningsprocessen. På den baggrund støtter Danske Regioner forslaget.

Høringssvaret giver ikke Indenrigs- og Sundhedsministeriet anledning til bemærkninger eller ændring af lovforslaget.

Datatilsynet skriver i sit høringssvar, at tilsynet ikke har bemærkninger til forslaget ud over, at det skal sikres, at de databeskyttelsesretlige regler, herunder reglerne om behandlingssikkerhed, i den forbindelse efterleves.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet bemærker, at kommuner og regioner altid skal overholde databeskyttelsesregler, herunder ved afholdelsen af virtuelle møder, uanset på hvilket niveau i kommunen eller regionen sådanne møder afholdes. Høringssvaret giver på den baggrund ikke anledning til at ændre lovforslaget.

KL skriver i sit høringssvar bl.a., at KL er enig med Indenrigs- og Sundhedsministeriet i, at virtuelle møder især er velegnede til at træffe hurtige konkrete beslutninger, hvorimod bredere drøftelser bedre kan udfolde sig i et fysisk møde. Efter KL's vurdering vil ønske om at behandle sager på virtuelle møder derfor også høre til undtagelserne og bør begrænses til ekstraordinære møder. Hvis adgangen hertil imidlertid som i

lovforslaget begrænses til alene at omfatte sager omfattet af et delegationsforbud, er det imidlertid KL's vurdering, at muligheden for at afholde møder som virtuelle møder kun ganske sjældent reelt vil stå åben. KL finder, at den mindretalsbeskyttelse, der ligger i, at en tredjedel af medlemmerne kan modsætte sig, at mødet afholdes virtuelt, er med til at sikre, at adgangen hertil ikke benyttes i meget vidt omfang. KL opfordrer på den baggrund til, at muligheden ikke begrænses til sager omfattet af et delegationsforbud.

KL finder det videre naturligt, at oplysning til offentligheden om et ekstraordinært mødes afholdelse som et video- eller telefonmøde samt så vidt muligt tidspunktet herfor også indeholder oplysning om, hvor live-transmission eller senere offentliggørelse af video eller lydoptagelse kan tilgås, og påpeger, at sidstnævnte ikke er omtalt i forslaget.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet bemærker hertil, at ministeriet, jf. afsnit 2.2.1.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger, har overvejet, men ikke fundet anledning til, at åbne for en bredere adgang til at afholde virtuelle møder i kommunalbestyrelser og regionsråd. Virtuelle møder er, som også anført af KL, især velegnede til at træffe hurtige konkrete beslutninger, hvorimod bredere drøftelser bedre kan udfolde sig i et fysisk møde. Derfor begrænser lovforslaget muligheden for at afholde ekstraordinære møder i kommunalbestyrelse og regionsråd som virtuelle møder til "særlige tilfælde". Dette er i bemærkningerne til lovforslaget afgrænset til ekstraordinære møder, hvor der skal behandles en eller ganske få sager, der ikke kan afvente det førstkommende ordinære møde, når beslutningen ikke kan overlades til et udvalg eller til forvaltningen, men skal træffes af kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet.

Muligheden for at afholde virtuelle møder i kommunalbestyrelser og regionsråd er en væsentlig nydannelse, der – som det fremgår af ovennævnte afsnit i lovbemærkningerne – både kan have betydning for indholdet af de politiske drøftelser og for borgernes og mediernes mulighed for at følge den politiske beslutningsproces. Dette er baggrunden for, at muligheden i lovforslaget ikke åbnes for andre hastende sager end dem, der efter lovgivningen kræver en beslutning i kommunalbestyrelse henholdsvis regionsråd. I den forbindelse tilføjes, at det forhold, at 1/3 af kommunalbestyrelsens eller regionsrådets medlemmer kan kræve, at et møde, der er indkaldt som virtuelt møde, alligevel afholdes fysisk, ikke beskytter små mindretal i kommunalbestyrelsen imod, at møder afholdes virtuelt imod deres ønske.

Som det fremgår af det anførte afsnit i lovbemærkningerne, har Indenrigs- og Sundhedsministeriet herved også lagt vægt på, at den foreslåede ordning er i overensstemmelse med det ønske fra Danske Regioner, som har været baggrunden for forslaget. Danske Regioner pegede på, at virtuelle møder f.eks. bør kunne afholdes, hvor der hurtigt skal ansættes en ny direktør – en beslutning, som kun kan træffes af regionsrådet (henholdsvis kommunalbestyrelsen).

Indenrigs- og Sundhedsministeriet er imidlertid ikke afvisende over for senere på ny at forholde sig til afgrænsningen af muligheden for at afholde virtuelle ekstraordinære møder i kommunalbestyrelser og regionsråd. Dette vil bl.a. kunne ske i lyset af, hvordan muligheden for at afholde virtuelle møder fremover bliver brugt af kommunalbestyrelser og regionsråd.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet er enig med KL i, at det vil være naturligt, at oplysning til offentligheden om et ekstraordinært mødes afholdelse som et video- eller telefonmøde samt så vidt muligt tidspunktet herfor også indeholder oplysning om, hvor live-transmission eller senere offentliggørelse af video eller lydoptagelse kan tilgås.

KL's hørings svar har på den baggrund givet anledning til følgende ændringer af lovforslaget:

Sidste sætning i afsnit 2.2.1.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger er ændret (sletning) som følger: "Ministeriet har herved også tillagt det betydning, at dette er i overensstemmelse med det ønske, som Danske Regioner har fremsat, ~~og som KL har tilsluttet sig.~~"

Sidste sætning i afsnit 2.2.1.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger er ændret (tilføjelse) som følger: "Det foreslås, at oplysning om, at et ekstraordinært møde afholdes som et virtuelt møde, og tidspunktet for mødets afholdelse så vidt muligt skal offentliggøres. Det vil være naturligt i den forbindelse at offentliggøre link til livestreaming af mødet eller oplysning om, hvor dette eller en optagelse af mødet kan tilgås."

En enslydende ændring (tilføjelse) er foretaget i de specielle bemærkninger til lovforslagets § 4, nr. 3.

Til lovforslagets pkt. 2.2.2 om ændringer i adgangen til at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste

Med forslaget foreslås indført en ordning, hvorefter den enkelte kommunalbestyrelse/det enkelte regionsråd for den kommende funktionsperiode kan beslutte, om det skal være muligt for medlemmer af kommunalbestyrelsen/regionsrådet at modtage vederlæggelse i form af erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste.

Danske Regioner skriver i sit høringssvar, at Danske Regioner støtter det principielle i forslaget om, at hver region beslutter, hvilke vederlagsformer, der skal være gældende i regionen. Danske Regioner finder imidlertid, at ordningen bør indrettes således, at erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste skal være mulig at vælge for medlemmerne, medmindre regionsrådet træffer en beslutning om at ophæve muligheden for at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste som vederlagsform i en kommende funktionsperiode. Efter Danske Regioners opfattelse stemmer en sådan indretning af ordningen bedst med retsstillingen, som den er i dag, hvor det enkelte regionsrådsmedlem umiddelbart kan vælge erstatning for tabt arbejdsfortjeneste som vederlagsform. Hertil kommer, at et udgangspunkt om, at der skal være et aktivt fravalg af muligheden for tabt arbejdsfortjeneste, fortsat vil kunne imødekomme de kommunale og regionale råd, som ønsker at ophæve muligheden for erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i en kommende funktionsperiode. Samtidig videreføres den nuværende retsstilling i de regioner, hvor man ikke ønsker ændringen, uden at de pågældende regionale forvaltninger og råd skal iagttage reglerne for tilvalg af ordningen for en kommende funktionsperiode. Danske Regioner støtter forslaget om, at en beslutning om vederlagsform træffes af regionsrådet med virkning for det kommende regionsråds funktionsperiode.

KL skriver i sit høringssvar, at KL's bestyrelse ved brev af 29. juni 2023 har opfordret indenrigs- og sundhedsministeren til at tage initiativ til, at det fra og med den kommende valgperiode ikke længere er en mulighed for medlemmer af kommunalbestyrelsen at vælge at modtage erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. KL tilkendegav endvidere at ville se positivt på en ordning med en mulighed for, at den enkelte kommunalbestyrelse kan træffe beslutning om, hvilken ordning der ønskes lokalt, såfremt ministeriet ikke var indstillet på at imødekomme KL's opfordring til en afskaffelse af ordningen med vederlæggelse med erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. På den baggrund stiller KL sig positiv over for den ordning, der foreslås i det supplerende lovforslag, hvor det er op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, om man lokalt ønsker at give medlemmerne mulighed for at vælge erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet bemærker, at den foreslåede ordning, hvorefter muligheden for erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste aktivt skal tilvælges af hhv. kommunalbestyrelsen og regionsrådet, efter ministeriets opfattelse stemmer bedst overens med de hensyn til forenkling og lokal medbestemmelse, som ligger bag den foreslåede ordning. Det bør være hhv. kommunalbestyrelsen og regionsrådet, der aktivt tilvælger en ordning med erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, som er forbundet med en del bureaukrati at administrere. Danske Regioners høringssvar giver på denne baggrund ikke anledning til ændringer i lovforslaget.